

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS Nr. 2019/14
2019-12-20, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų Profesinės etikos taryba (toliau – PET) išnagrinėjo Andriaus Katino (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl architekto Tomo Kupriūno (toliau – Atsakovas) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – Skundas).

Skundas buvo nagrinėjamas 2019-12-13 vykusio PET posėdžio metu, kuriame dalyvavo PET nariai Tauras Paulauskas, Artūras Asauskas, Gintautas Pamerneckis, Tomas Lapė, Saulius Motieka, Irena Kliobavičiūtė, Tumas Mazūras. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Tauras Paulauskas, posėdžio sekretore bendru narių sutarimu paskirta Lietuvos architektų rūmų (toliau – LAR) teisininkė Monika Kuodė.

2019-12-13 PET posėdyje paaškinimus žodžiu teikė Pareiškėjas ir jį atstovaujanti advokatė Gitana Gudaitė bei Atsakovas.

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2019-12-20 vykusio PET posėdžio metu, kuriame dalyvavo PET nariai Tauras Paulauskas, Artūras Asauskas, Gintautas Pamerneckis, Tomas Lapė, Saulius Motieka, Irena Kliobavičiūtė, Tumas Mazūras. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Tauras Paulauskas, posėdžio sekretore bendru narių sutarimu paskirta LAR teisininkė Monika Kuodė.

I. Pareiškėjo skundo ir paaškinimų esmė

2019-09-24 PET gavo Pareiškėjo skundą dėl Atsakovo galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų ir 2019-12-18 papildomus rašytinius paaškinimus (toliau kartu vadinami Skundu).

Skunde Pareiškėjas nurodė:

1. Pirmas Pareiškėjo ir Atsakovo susitikimas įvyko 2018 m. birželio mėn., jokių konsultacijų susitikimo metu Atsakovas Pareiškėjui neteikė ir, nežinodamas detalesnių duomenų, objektyviai to negalėjo padaryti. 2018-06-25 gavo iš Atsakavo darbų aprašą su kaina, o derybas pratęsė 2019 m. pavasarį. 2019 m. balandžio mėn. vyko susitikimas su Atsakovu, kurio tikslas buvo paaškinti architektui savo pageidavimus namo projektui, pateikti vizualizacijas.
2. 2019-05-17 IĮ T. Kupriūno studija, atstovaujama Atsakovo, sudarė su Pareiškėju ir jo sutuoktine (toliau – Užsakovai) projekto rengimo sutartį (toliau – Sutartis), kuria įsipareigojo parengti iki 185 kv. m ploto vienbučio namo statybos techninio-darbo projekto projektinę dokumentaciją (bendroji, architektūrinė, sklypo plano, konstrukcinė, pastato energetinio projektavimo dalis, vidaus elektroninė projekto dalys) (toliau – Projektas). Užsakovai pagal Sutartį sumokėjo avansą, o 2019-05-22 išsiuntė Projekto rengimui reikalingą dokumentaciją.
3. Atsakovas darbus pagal Sutartį vykdė netinkamai – siuntė namo brėžinius neatsižvelgdamas į Užsakovų prašymus, sklypo plotą (1 namo pasiūlymas netilpo į sklypą), išdėstydamas, galiausiai ēmė naudotis tipiniais namo eskizais, o ne kūrė individualų darbo rezultatai, atitinkant Užsakovų lūkesčius bei poreikius. Užsakovai negavo nei vieno namo plano pasiūlymo, kuris būtų atitikęs Užsakovų prašymus (dėl namo išdėstymo sklype, kambarių išdėstymo name ir skaičiaus ir kt.).
4. Atsakovas vangiai reagavo ar nereagavo į Užsakovų raginimus vykdyti darbus, atlikti siūstų darbų patikslinimus, pakeitimus, bendravimas su Atsakovu buvo sudėtingas, jis dažnai neatsakydavo į skambučius, žadėdavęs perskambinti, neperskambindavo, nekonsultavo Užsakovą ir kt. Užsakovai rašydavo ir brėžiniuose vaizduodavo pastabas Atsakovo pateikiems brėžiniams, tačiau Atsakovas į jas neatsižvelgavo.
5. 2019-06-11 Atsakovas atsiuntė namo eskizą Nr. 1, kuriame namas didesnio nei Sutartyje numatyto ploto, netilpo į sklypą, viršijo leistiną užstatymo plotą, neatsižvelgta į Užsakovų pageidavimą nuleisti namo kraštinię žemyn, jog garažas neišsikištų iš namo kraštinių ir naudingiai planuoti sklypą. Be to, vietoje prašytų trijų kambarių suprojektuoti keturi, neatsižvelgta į vonios kambarių vietas, patekimo į juos galimybes. Virtuvėje atsirado sandėliukas. Svetainės turėjo nesimatytį nuo jėjimo į namą iš lauko pusės. Dėl brėžinių trūkumų nuolat ragino Atsakovą (2019-06-12, 2019-06-14 ir kt. telefonu, 2019-06-13, 2019-06-19 elektroniniu paštu),

kol 2019-06-19 gavo pakoreguotą namo planą. Šiame plane namas jau tilpo į žemės sklypą, tačiau liko neatsižvelgta į kitas pastabas (namo projektas netilpo į sklypo plotį, namo kraštinė „nenuleista“, kad virtuvė-svietainė turėtų vitrininius langus ne tik į galinę (rytinę) kiemo dalį, o ir į pietinę kiemo dalį – vidinį kiemą, vonios (rūbinės) kambarių išdėstymą name, jėjimo į juos vietas, prašymą katilinę palikti už garažo. Keliais elektroniniais laiškais rašė Atsakovui dėl susitikimo, kol susitiko su Atsakovu 2019-06-27. 2019-07-03 architekto atsiųstuose brėžiniuose namo kraštinės jau buvo nuleistos iki garažo (visgi ne žemiau, jog priekinėje kiemo dalyje, kaip buvo kalbėta, išnaudoti kiek įmanoma didesnę sklypo dalį prieš namą), tačiau pirmiau aptartas patalpu išdėstymas taip ir liko neispildytas (voniu kambariai neatitiko prašymų vietos, atsirado trys wc kambariai, neatsižvelgta į prašymą, kad vienas iš wc kambarių turėtų du jėjimus, technikos patalpa sumažinta, numatant patekimą tik iš garažo, nors buvo prašoma projektuoti jėjimą iš koridoriaus). Praėjus aštuonioms savaitėms nuo projektavimo darbų pradžios, Užsakovai taip ir negavo nei vieno namo plano projekto, kuris būtų išpildytas pagal Užsakovų prašymus, kuris tilptų sklype bei kt.

6. Užsakovai, jau atvykdami į 2019-06-27 susitikimą, kuris buvo inicijuotas tik dėl to, kad architektas po siųstų jam projektą, penkių paaiškinimų ir prašymų, atsiuntė du projektus, kurie visiškai neatitiko prašomo projektavimo, neatsakydavo į el. laiškus ir skambučius, Užsakovai buvo parengę Sutarties nutraukimo projektą, kurj ketino pasirašyti, tačiau iki šio siūlymo, architektas Užsakovus įtikino, kad visi Užsakovų lūkesčiai bus išpildyti.
7. To pasekoje 2019-07-15 elektroniniu laišku Užsakovai informavo Atsakovą, kad nori nutraukti Sutartį ir susigrąžinti sumokėtą avansą. Nepriklausomai nuo to, 2019-07-16 Atsakovas atsiuntė Užsakovams dar vieną pamažintą namo projektą, kuris vis tik netilpo į sklypo ribas, netilpo į apsaugos zonų ribas, todėl 2019-07-19 el. laiške Atsakovui dar kartą išreiškė pageidavimą nutraukti Sutartį. Vėliau ne kartą ragino Atsakovą spręsti situaciją taikiai. 2019-08-16 oficialiu raštu informavo Atsakovą apie vienašališką Sutarties nutraukimą.
8. Atsakovo atstovaujama įmonė, vietoje Sutarties nutraukimo įforminimo, ne kartą paraginus tiek Užsakovams tiek juos atstovaujančiai advokatei, grąžino tik dalį avансo, o likusiai daliai išrašė sąskaitą faktūrą.
9. Po Sutarties sudarymo Užsakovams paaškėjo, kad Atsakovo atestato galiojimas LAR Architektų profesinio atestavimo komisijos 2019-07-17 sprendimu buvo sustabdytas iki 6 mén. Apie atestato galiojimo sustabdymą Atsakovas Užsakovų neinformavo. Pagal Sutartį Projektas turėjo būti parengtas ir jo byla perduota Savivaldybės administracijai derinimui ir statybos leidimo išdavimui iki 2019-10-22.
10. Pareiškėjas prašė įvertinti, ar Atsakovas nepažeidė Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso (toliau – Kodeksas) 3.1, 3.9, 3.10, 3.11, 4.1, 1.6 taikymo atvejų.

2019-12-13 PET posėdžio metu Pareiškėjo ir jo atstovės teikti paaškinimai:

11. Pareiškėjas ir jo atstovė patvirtino, kad nušalinimų PET nereiškia, su T. Kupriūno paaškinimais raštu yra susipažinę.
12. Advokatė paaškino, kad ji skambino T. Kupriūnui, siūlė paskambinti Užsakovams, išsiaiškinti, susitarti taikiai, nes situacija pažengusi tiek, kad tolimesnis šalių bendradarbiavimas ir Projekto įgyvendinimas iki galio nėra įmanomas. Juo labiau, kad ir architekto atestato galiojimas jau buvo sustabdytas. Bendradarbiavimo iš architekto dėl taikaus ginčo sprendimo nesulaukė, su Užsakovais jis nesusisiekė.
13. Architektas visiškai neatsižvelgė į kliento reikalavimus. Pažymėjo, kad jokių pasikeitimų iš Užsakovų nebuvo, todėl nesutiktina su architekto atsiliepime nurodytu teiginiu, kad užsakovai nebuvo iki galio apsisprendę. Pagal Sutartį visi pakeitimai gali būti atliekami tik raštu, o raštu jokie pakeitimai nebuvo atlikti.
14. Sutartyje Užsakovai ir architektas aiškiai susitarė, kad namas gali būti projektuojamas iki 185 kv. m ploto, pačiame T. Kupriūno siūstame pasiūlyme užsakovams matoma, kad kaina apskaičiuota už iki 185 kv. m ploto namo projektą. Toks plotas pasirinktas, nes kitokio ploto namas į Užsakovų žemės sklypą netelpa. Tačiau architektas Užsakovams siuntė 248 kv. m ploto namo brėžinį, kuris be visa to padarytas pagal Pareiškėjo siūstą orientacinį brėžinį, t. y. nekuriant naujo projekto, o naudojant kito architekto parengtą brėžinį. Architektas buvo žadėjęs pateikti individualų, tik Užsakovams pritaikytą, Projektą, bet neperpiešti brėžinių iš tipinių brėžinių. Namų eskizai, pateikti Pareiškėjui, yra iš tipinio projekto.
15. 2019-07-15 laiške Užsakovai iš esmės suraše architektui visus priekaištus, o architektas jų neginčijo. 2019-07-16 atsiuntė Užsakovams brėžinį, o pačiame laiške, nepaisant prieš tai buvusio Užsakovų laiško dėl Sutarties

- nutraukimo, nurodė, kad siunčiamas brėžinys su trūkumais ir negalimas įgyvendinti (patenka į elektros linijos apsaugos zoną). Nors Sutartis sudaryta dar gegužės mén., liepos mén. architektas dar neturėjo parengęs brėžinio, kurį galima realiai įgyvendinti. Pažymėjo, kad nuo Sutarties sudarymo 2019-05-17 tarp šalių įvyko tik vienas susitikimas (2019-06-27). Todėl architekto teiginys, kad Užsakovų nuomonė buvo keičiama susitikimų metu, neatitinka tikrovės.
16. Pareiškėjas pažymėjo, kad vienas susitikimas su architektu buvo dar iki sutarties pasirašymo. Užsakovai siuntė architektui brėžinį, kaip įsivaizduoja namo išdėstytią jų žemės sklype, tačiau su pastabomis, į kurias architektas neatsižvelgė. Advokatė pažymėjo, kad nei vienas architekto siūstas brėžinys neatitiko Užsakovų poreikių.
17. Užsakovai pageidavo, kad namo išdėstymas sklype būtų L formos, nes norėjo pietinę ir saulėtą žemės sklypo pusę pasilikti didžiausią. Užsakovai prašė 3 kambarių, o architektas piešė 4 kambarių namą (4 kambariai buvo plane, kurj Užsakovai siuntė architektui kaip jų įsivaizduojamo namo projekto pavyzdį, bet su pastabomis), be to, namo plotas architekto siunčiamuose brėžiniuose neatitiko sutarto namo ploto, kuris turėjo būti iki 185 kv. m (su garažu, įskaitant kambarį su virtuve, vieną miegamajį su atskiru tualetu, kambarių-kabinetą ir vieną kambarį su san. mazgu, į kurį būtų galima patekti ir iš kambario ir iš koridoriaus). Taigi, architektas nepaisė Užsakovų pageidavimų, nors buvo pažadėjęs, kad Projektas bus rengiamas pagal individualius Užsakovų poreikius tol, kol jis atitiks klientų pageidavimus ir lūkesčius, o Užsakovai nuolat sakė ir siuntė pastabas, pavaizduodami jas ir brėžiniuose.
18. Pagal Sutartį per dvi savaites turėjo būti pateikti pirminiai brėžiniai, tačiau per dvi savaites architektas Užsakovams nieko nepateikė. 2019-06-11, pavėlavęs, atsiuntė brėžinius su visais nurodytais trūkumais, be to, nejdėjo jokios kūrybos, naudojo tipinius brėžinius.
19. Advokatė paaiškino, kad vertinant profesinės etikos požiūriu architektas nebendradarbiavo su Užsakovais, tuo sukeldamas Užsakovų nepasitikėjimą visais architektais. Architektas etiką pažeidė nepaisydamas Sutarties, siūsdamas bet ką. Naudojosi kažkieno kito parengtu tipiniu projektu, jį šiek tiek perpasišęs, ignoravo laišką apie Sutarties nutraukimą, vietoje to atsiuntė projektinį brėžinį, pats laiške pažymėdamas, kad brėžinys nėra tinkamas. Dėl netinkamo architekto elgesio klientai prarado metus laiko.
20. Paaiškino, kad Užsakovai laiku sumokėjo avansą, 2019-05-22 pateikė reikiamus dokumentus, o architektas, kad darbų atlikimui trūksta kokių nors dokumentų, nesikreipė. Pareiškėjas paaiškino, kad nors pagal Sutartį buvo numatyta, kad Užsakovai pateiks geologinių tyrimų ataskaitą, geologiniai tyrimai daromi tik dabar, nes iki tol nebuvvo žinomas reikiamos pamatų vietas.
21. Dėl architekto paaiškinimo, kad namas turėjo būti atitrauktas, nes turėjo būti įrengiama aikštėlė, kad tilptų daugiau automobilių, paaiškino, kad architekto mintis, jog sklype turi būtinai tilpti trys automobiliai, Užsakovams neatrodė svarbi. Užsakovų manymu, jei automobiliai netilptų kieme ir garaže, juos galima statyti gatvėje.
22. Pažymėjo, kad architekto atestato galiojimas buvo sustabdytas, todėl sutarties įvykdysti laiku architektas net negalėjo. Aptariama, kad teisėtas veiksmas yra kito architekto pasitelkimas būti projekto vadovu, tačiau apie ketinimą pasitelkti kitą projekto vadovą architektas užsakovų neinformavo, kaip ir neinformavo apie atestato galiojimo sustabdymą. Be to, užsakovai bendravo būtent su šiuo architektu, sudarė sutartį su jo individualia įmone, todėl ir tikėjos, kad projektavimą atliks būtent šis architektas.
23. PET nariams paklausus, ar Pareiškėjas laiko, kad architektas jokio darbo neatliko ir todėl jam nepriklauso joks užmokestis, Pareiškėjas paaiškino, kad jam pateiktas architekto darbo rezultatas buvo neaiškus ir nepakankamas, buvo dirbama, bet ne tai, ką Užsakovai prašė. Advokatė atkreipė dėmesį, kad architektas negali vienašališkai įvertinti, už kokią sumą darbus jis atliko, pagal Sutartį taip pat turėjo būti pasirašomas priėmimo-perdavimo aktas, kuriuo būtų aptarta, kokius darbus jis atliko ir perdavė Užsakovams. Tačiau iš architekto nei bendradarbiavimo nei noro spręsti šį klausimą nebuvvo.
- Kartu su Skundu Pareiškėjas pateikė:** 2017-05-27 projektavimo rengimo sutartį Nr. TP-2019-05/03; mokėjimo nurodymą; skambučių, sms išklotines; tipinių projektų duomenis; elektroninių susirašinėjimų su Atsakovu kopijas: 2018-06-25, 2019-03-29, 2019-04-23, 2019-05-15, 2019-05-20, 2019-05-22, 2019-06-11, 2019-06-13, 2019-06-19, 2019-06-21, 2019-06-24, 2019-06-25, 2019-06-27, 2019-07-03, 2019-07-05, 2019-

07-12, 2019-07-15, 2019-07-16, 2019-07-19, 2019-08-09; 2019-08-12 mokėjimo pavedimo kopiją; 2019-08-08 sąskaitą faktūrą; 2019-08-16 pranešimą ir išsiuntimo dokumentus; duomenis apie atestuotus architektus ir jų atžvilgiu priimtus sprendimus; reikalavimo perleidimo sutartį; išrašą iš teisinių paslaugų teikimo sutarties; žemės sklypo NTR išrašą, žemės sklypo planą, Vilniaus m. sav. specialiuosius architektūros reikalavimus, Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016-01-20 sprendimą Nr. 1-291, ESO prisijungimo sąlygas. PET posėdžio metu papildomai pateikė PET projektuojamą namo brėžinius su savo pastabomis.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

2019-12-11 PET gavo Atsakovo paaiškinimus dėl Pareiškėjo skundo ir 2019-12-16 papildomus rašytinius paaiškinimus (toliau kartu vadinami Atsiliepimu).

Atsiliepime Atsakovas nurodė:

1. 2019-05-17 IĮ T. Kupriūno studija, atstovaujama Atsakovo, sudarė su Pareiškėju Sutartį. Sutartimi studija įsipareigojo sukurti tam tikrą darbo rezultatą, t. y. projektavimo rango sutarties dalykas yra tam tikro darbo rezultatas, turintis materialią išraišką. Techninės dokumentacijos parengimas yra tēstinis procesas, kurio metu studija turėjo derinti tam tikrus sprendinius su Užsakovais, koreguoti juos pagal Užsakovų norus (poreikius), panaudodamas savo turimas žinias ir patirtį, teikti savo pasiūlymus bei viziją. Visų šių veiksmų atlikimui Atsakovas skyrė savo laiką, t. y. atliko realų darbą, kurio rezultatas nebūtinai privalo būti galutinis. Atsakovas, panaudodamas savo turimas žinias, kompetencijas ir patirtį, pateikdavo techninį Užsakovų pageidavimų išpildymą tokiu būdu, kuris užtikrintų tinkamą ir racionalų namo naudojimą pagal tiesioginę patirtį, t. y. teikdavo rationalesnius techninius pasiūlymus.
2. Užsakovai nebuvo galutinai apsisprendę dėl pageidavimų namui, tačiau nepaisant to, architektas tikslino ir vis rengė naujus eskizus pagal pasikeitusius Užsakovų pageidavimus. Atsakovo pagrįstu įsitikinimu, Sutartis buvo vykdoma tinkamai, tačiau Pareiškėjas 2019-07-15 pranešimu dėl Sutarties nutraukimo ir likusios avanso dalies grąžinimo nurodė, kad Sutartis vienašališkai nutraukiama bei pareikalavo grąžinti likusią avanso dalį. Tai, kad Sutartis buvo vykdoma, patvirtina ir skunde nurodyti teiginiai (2019-06-11 architektas el. paštu atsiuntė Užsakovams namo plano eskizą Nr. 1; 2019-06-19 architektas atsiuntė vėl pakoreguotą namo planą; 2019-07-03 architektas siuntė užsakovams sklypo planus; 2019-07-15 užsakovai gavo architekto ranka braižytus namo planus; 2019-07-16 architektas persiuntė užsakovams papildomus namo projektus; architektas du kartus vyko į Vilnių į susitikimus su užsakovais; architektas nuolat bendravo su Pareiškėju tiek elektroniniu paštu tiek telefonu).
3. Užsakovai sumokėjo Atsakovo įmonei avansą. Užsakovų lūkesčių galimai neatitikęs architekto atliekamo darbo tempas pats savaime nereiškia, kad darbai pagal Sutartį nebuvo atliekami. Architektas atliko dalį techninio projekto rengimo darbų ir nepaisant Užsakovų vienašališko Sutarties nutraukimo, architektas turi teisę į atlygių už faktiškai atliktą darbą. Šalys aktyviai bendravo ir telefonu, Pareiškėjas ne vieną kartą telefonu nurodydavo architektui vis naujus pageidavimus (siuntė architektui įvairius namo variantus (naudojo tiek rastus internete, tiek paimtus iš draugų (2019-06-25, 2019-07-08 el. laiškai), dėl kurių architektui teko nuolat koreguoti ruošiamą dokumentaciją).
4. Susitikimo su Užsakovais metu buvo aptarta, kad projektuojamą namo plotas, nurodytas Sutartyje, yra tik orientacinis. 2019-06-11 architektas parengė ir persiuntė Užsakovams namo plano eskizą Nr. 1, kuriame buvo suprojektuotas 248,69 kv. m ploto namas, kuriame architektas sutalpino visus Užsakovų pageidavimus, taip vaizdžiai parodant, kad, išpildžius visus Užsakovų norus, namo plotas tokiu atveju užimtų iki 248 kv. m plotą. Atsakovo parengtas eskizas turėjo tapti atspirties tašku tolimesnėms korekcijoms. Užsakovams galutinai nurodžius, kad namo plotas turėtų būti apie 185 kv. m, architektas 2019-06-19 elektroniniu laišku atsiuntė Užsakovams namo su sumažintu plotu eskizą.
5. Dėl Užsakovų pageidavimo „nuleisti“ namo kraštines, kad namas būtų taisyklingos L formos – Atsakovas Užsakovams buvo paaiškinęs, kad jei automobilis prieš namą turės pasistatyti ir jų svečiai, ergonomiškam automobilių stovėjimui reikia didesnio namo atitraukimo nuo sklypo ribos (kitu atveju bus eliminuojamas patogus apėjimas apie automobilius, trukdoma normaliai vartų eksploatacijai, daiktų padėjimui į mašiną

- atidarius krovinių galinį dangtį, patogiam patekimui į namą pro pagrindines duris, laiptų aikštelės prie pagrindinių durų įrengimui, pandusui su nuolydžiu įrengimui ir kt.). Tai buvo architekto, kaip savo srities profesionalo, kuris prisiima atsakomybę už savo siūlomus sprendimus, ižvalgos ir racionalūs bei ergonomiški patarimai, grindžiami ilgamete patirtimi bei kurie buvo pateikiami visada tiek telefonu, tiek ir susitikus.
6. Dėl Užsakovų pageidavimo suprojektuoti vieną vonios kambarį su dviem jėjimais – Užsakovams buvo ne kartą akcentuota, kad tokis vonios kambario suplanavimas nepatogus. Susitikimo metu Užsakovai sutiko su tokiu architekto pasiūlymu ir nurodė tik tai, kad svarbiausia, jog name būtų normalus vonios kambarys.
 7. Atsakovo teigimu, Pareiškėjas nurodo tikrovės neatitinkančius duomenis, kad katilinė (techninė patalpa) nebuvo palikta už garažo: tiek 2019-06-11 tiek 2019-07-03 architekto siūstuose eskizuose šis pageidavimas buvo išpildytas.
 8. Atsakovas paaškino, kad visi brėžiniai buvo padaryti pagal Užsakovų išsakytas mintis, o jų koregavimo procese ieškomas galutinis tinkamas Užsakovams sprendimas. Atsakovas, būdamas savo srities profesionalu, remdamasis savo turimais įgūdžiais bei patirtimi, siūlė profesionalius sprendimus, atsižvelgdamas į pasaulio šalių orientaciją, sklypo dydį, užstatymo reglamentus ir kitas aplinkybes.
 9. Sutarties 10.3 punktu šalyse susitarė, kad tuo atveju, jei Sutartis nutraukama anksčiau laiko, studijai tik iš dalies įvykdžius techninio-darbo projekto darbus, Užsakovai ir studija įsipareigoja sudaryti atlirkų darbų perdavimo-priėmimo aktą pagal Sutarties nutraukimo dienai padarytų darbų faktinę padėtį ir įvykdysti atitinkamą tarpusavio atsiskaitymą, t. y. ne mažesnį kaip avansinio mokėjimo suma. Studijai sumokėta avансo suma (atskaičius Užsakovams grąžintą avanso dalį) padengė studijos patirtus tiesioginius nuostolius: Atsakovas iš Utenos vyko į du susitikimus Vilniuje, užtruko tiek laikas susitikimuose tiek patirtos kelionės išlaidos; Užsakovams buvo pateikti 4 skirtinių namo eskizai bei sklypo planai su namais (2019-06-11 vienas namo eskizas, 2019-06-19 kitas namo eskizas ir 2019-07-03 du namo eskizai, kurių kiekvieno parengimui skirta ne mažiau kaip po 4 val.), o 2019-07-15 architektas persiuntė Užsakovams papildomus ranka braižytus namo projektus bei 2019-07-16 persiuntė papildomus namo variantus, atlirkus pagal Užsakovų atsiųstus pavyzdžius, kurių parengimui užtruko 6 val.
 10. Architektas laiko Sutartį nutraukta Užsakovų noru, bet ne dėl architekto kaltės, nes Atsakovas pagal Sutartį darbus faktiškai vykdė. Pažymėjo, kad Sutartis tarpinių darbų atlikimo terminų nenumatė, o galutinis darbų atlikimo terminas buvo numatytas 2019-10-22, t. y. architektas nepažeidė Sutarties įvykdymo terminų, Sutarties šalyse dėl tarpinių darbų atlikimo terminų nebuvo susitarę.
 11. Pareiškėjo teiginiai, kad eskizai yra nukopijuoti, yra neatitinkantys tikrovės. Visi eskizai buvo rengti individualiai Užsakovų užsakymo vykdymui. Atsakovo teigimu, eskizų gausa parodo, kad jis ne tik aktyviai ieškojo Užsakovams priimtino sprendimo, bet ir siekė padėti Užsakovams išsigryninti savo poreikius bei tikrają norimo namo koncepciją. Vizualinis eskizų pateikimas turėjo padėti Užsakovams priimti tolesnius sprendimus, t. y. nuspresti, ką mažinti, ko atsisakyti.
 12. 2019-07-05 Pareiškėjas, gavęs eskizą, nurodė vienintelį keistinį Atsakovo atsiųsto eskizo sprendimą – koridoriai užima per didelius plotus, daugiau dėl eskizų jokių pretenzijų nereiškė. Tačiau nepaisant to, Pareiškėjas nebenorėjo tėsti eskizo tobulinimo, persigalvojo ir pateikė prašymą padaryti visiškai naują eskizą, jau pagal jo pažystamą žmonių namo projektą. Siekdamas išpildyti Užsakovų norą, nusiuntė ranka pieštus 3 eskizus, kurie Užsakovams padėtų išsigryninti savo poreikius ir norus, taip pat buvo pateiktas ir papildomas namo projektas. Atsakovo teigimu, jo pagrindinė pirminė užduotis buvo padėti Užsakovams suprasti tiek savo norus, tiek galimybes (vertinant žemės sklypo užstatymo faktą). Pareiškėjo teiginys, kad sklypo sprendiniai nebuvo pateikti kartu su eskizais, nepagrūstas.
 13. Nors Atsakovo atestato galiojimas buvo sustabdytas, jis buvo sustabdytas jau po Užsakovų pranešimo apie vienašališką Sutarties nutraukimą (2019-07-15) iki 6 mėn. terminui ir atnaujintas 2019-10-02. Be to, Atestavimo komisijai laikinai sustabdžius architekto atestato galiojimą, jis neprarado savo profesinės kvalifikacijos, jis tik laikinai neteko teisės vykdyti veiklą, nurodytą atestate, t. y. vykdyti statinio projekto vadovo ir kt. pareigas. Šalių pasirašytoje Sutartyje nebuvo nurodytas konkretus statinio projekto vadovas, todėl vykdytojas (studija) turėjo teisę pati pasirinkti konkretų statinio projekto vadovą (atestuotą architektą), turintį teisę vadovauti statinio projekto rengimui bei pasirašyti projektinę dokumentaciją. Atsakovo

vadovaujama jmonė, su kuria Užsakovai buvo sudarę Sutartį, yra sudarius bendradarbiavimo susitarimą su kita architekto individualia įmone, todėl esant minėtam bei kitiems poreikiams, turėjo galimybę į pagalbą pasitelkti atestuotą architektą.

2019-12-13 PET posėdžio metu Atsakovo teikti paaškinimai:

14. Atsakovas patvirtino, kad nušalinimų PET nariams neturi. Paaškino, kad 2019-03-28 siuntė Užsakovams projektavimo sutarties ruošinį, o sutartis buvo pasirašyta tik 2019-05-17. Visą šį laikotarpį Užsakovai Sutartį nagrinėjo, pasirašė ją suprasdami jos sąlygas. Pirminėje Užsakovams siustoje Sutartyje namo bendras plotas buvo didesnis, susitikimo metu Užsakovai nebuvvo iki galo apsisprendę dėl namo bendo ploto ir ar jiems namo ištisies reikia. 2019-06-11 išsiuntė eskizus, tie eskizai buvo taisomi, daromi nauji, atsižvelgiant į tai, ko Užsakovai pageidavo. Bendravimas buvo normalus, darbai buvo atliekami kaip įprasta. Buvo du susitikimai Vilniuje, kuriuose buvo aptariami eskizai. Po susitikimų buvo pateikiamos naujos brėžinių versijos, pagal Užsakovų išreikštus pastebėjimus. Užsakovams buvo pateikti 6-9 eskizų variantai, vyko normalus bendravimas tiek telefonu, tiek elektroniniais laiškais. Pirmame Užsakovams pateiktame namo eskize bendras namo plotas pavaizduotas didesnis dėl Užsakovų neapsisprendimo, skirtas parodymui, kad pagal tai, ko Užsakovai nori, pastatas turėtų būti ženkliai didesnis. Paslaugas teikė profesionaliai, paaškino, kad negalima namo pritraukti prie sklypo ribos dėl parkavimo klausimų.
15. 2019-07-15 gavo raštą, kad Sutartis nutraukama. Sutartis buvo nutraukta darbų pagal Sutartį vykdymo viduryje, nors vyko tēstinis procesas. Laiko iki Sutarties galiojimo pabaigos užteko, būtų Sutartį įvykdės laiku. Atestatas jam buvo sustabdytas po Užsakovų pranešimo dėl Sutarties nutraukimo. Apie atestato sustabdymą Užsakovų neinformavo, nes pranešimą apie atestato sustabdymą gavo jau po Užsakovų pranešimo apie Sutarties nutraukimą (pranešimą apie sustabdymą gavo 2019-07-23, o Užsakovai apie Sutarties nutraukimą pranešimą siuntė 2019-07-15). Eskizus, dalyvaujant kitam projekto vadovui, su kuriuo jis turi sudaręs Sutartį, galėjo rengti net ir sustabdžius atestatą. Be to, atestatas buvo pratęstas dar iki Sutarties termino pabaigos. Kai skambino advokatė, jis siūlė, kad darbus galėtų tęsti, jei iš kitos pusės bus nepasitenkinimas, trūkumas žadėjo ištaisyti. Po Sutarties pasirašymo su Užsakovais turėjo vieną susitikimą, vienas susitikimas buvo iki Sutarties pasirašymo. Tačiau ir susitikime, vykusiame iki Sutarties pasirašymo, buvo aptariami sprendiniai, paaškinama.
16. Sutartyje nebuvvo numatyto dviejų savaičių termino, daugumą klausimų su Užsakovais aptarinėjo telefonu. Pažymėjo, kad iki eskizo pateikimo vyksta procesas ir diskusija, su Užsakovais eskizai, iki juos siunčiant, buvo aptariami telefonu. Pirmą eskizą Užsakovams pateikė 2019-06-11. Pateiktas eskizas buvo išsamus ir apgalvotas, todėl ir buvo daromas iki 2019-06-11 (tris savaites nuo sutarties pasirašymo). Telefoninių pokalbių metu iš Užsakovų jautėsi neapsisprendimas, jie negalėjo paaiškinti, kas tiksliai netinka. Pirmas teiktas eskizo variantas buvo ruoštas pagal Užsakovų pateiktą brėžinį, o sekanciuose teikuose eskizuose pastatas jau buvo vaizduojamas Užsakovų žemės sklype.
17. Iki Sutarties pasirašymo eskizų nedarė, tačiau apie tai galvojo, kūrė, dėliojosi. Techninės užduoties nebuvvo. Architektui bendravimas su Užsakovais atrodė normalus, todėl Užsakovų pranešimas apie Sutarties nutraukimą jam buvo netikėtas. Vėliau sulaukė skambučio iš Pareiškėjo advokatės ir iš Pareiškėjo sutuoktinės, tačiau jam buvo sakyta, kad jis nieko jokių projektavimo darbų nepadarė, reikalavo grąžinti visą avansą. Architektas su tuo nesutinka, nes darbus vykdė. Pripažino, kad jam buvo siūlyta taikiai susitarti dėl Sutarties nutraukimo, bet ne dėl dalies avanco palikimo. Pažymėjo, kad pagal Sutarties 10.3 punktą, jei Sutartis nutraukiama anksčiau laiko, turi būti sudaromas priėmimo-perdavimo aktas, o architektui turi būti sumokama už jau atliktą darbą, o liekanti suma turi būti ne mažesnė kaip avanco dydžio. Paaškino, kad grąžino Užsakovams dalį avanco. Grąžintinos sumos dydį pasiskaičiavo pagal Sutarties vykdymui skirtą laiką, atsižvelgdamas į tai, kiek darbo yra padarės ir pan. Nesutiko, kad Sutartis buvo nutraukiama dėl architekto kaltės. Pateikti eskizai nebuvvo perbraižomi iš tipinių projektų, o toks Pareiškėjo teiginys yra nepagrįstas. Atkreipė dėmesį, kad šis ginčas yra sprendžiamas teisme, o klausimo nagrinėjimą PET Užsakovai naudoja kaip „spaudimo priemonę“ architektui.

Kartu su Atsiliepimu Atsakovas pateikė: 2017-07-17 bendradarbiavimo susitarimą; elektroninius susirašinėjimus su Pareiškėju ir jais siūstus priedus (sutarties projekta, brėžinius): 2019-03-29, 2019-07-03, 2019-06-19. PET posėdžio metu pateikė Pareiškėjui projektuoto namo brėžinius.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjas nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Kodekso 1 principio („Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija ir profesionalumas“) 1.6 taikymo atvejį, 3 principio („Įsipareigojimai klientui“) 3.1, 3.9, 3.10, 3.11 taikymo atvejus ir 4 principio („Įsipareigojimai profesijai“) 4.1 taikymo atvejį, t. y.:

1.6 Architektūros paslaugų teikėjas netekia pasiūlymo dėl atlyginimo tol, kol neturi pakankamai informacijos apie projekto pobūdį ir apimtį, kad galėtų parengti tokį pasiūlymą, kuris adekvacią padengtų darbų ar suteiktų paslaugų išlaidas. Bet koks pasiūlymas dėl atlyginimo grindžiamas vienu ar keletu toliau išvardytų veiksnių (nuoroda: SIM direktyvos 22(3)5 straipsnis), jeigu tai neprieštarauja įstatymams:

- apmokestinimo skaičiavimo metodu, nustatytu nacionalinės teisės aktais;
- nepriklausomu atlyginimų tarifu pagal turimus ankstesnius duomenis;
- žmogaus darbo valandomis išreikšto (matuojamą) išdirbio lentele;
- valandiniu įkainiu, jskaitant veiklos išlaidas ir atlyginimus bei atitinkamą pelno ir rizikos maržą;

nustatyta ar apskaičiuota vienkartine išmoka pagal žmogaus darbo valandas ir kitus išdirbius, jskaitant įrodomas veiklos išlaidas ir atlyginimus bei atitinkamą pelno ir rizikos maržą, leidžiančius vėl investuoti į mokymą ir įrenginius.

Derantis dėl sutarties pasirašymo né vienas architektūros paslaugų teikėjas neperžiūri ir nekeičia savo pasiūlymo dėl atlyginimo dydžio, sužinojęs kito paslaugų teikėjo siūlomą atlyginimą už tą patį darbą ar paslaugas.

Šis reikalavimas skirtas tam, kad būtų galima apsaugoti klientą ir visuomenę nuo architektūros paslaugų teikėjo nesąžiningo įkainių mažinimo.

3.1 Visi architektūros paslaugų teikėjai pagarbiai žiūri į savo kliento ar potencialaus vartotojo poreikius ir reikalavimus, jei šie poreikiai ir reikalavimai neprieštarauja šio kodekso principams ir jų taikymui. Tuo atveju, jei yra ar numanomas koks nors prieštaravimas, architektūros paslaugų teikėjas apie tai nedelsdamas informuoja klientą arba, jei reikia, vartotoją. Jeigu aiškiai nesusitarta kitaip, tuomet architektūros paslaugų teikėjas turi arba prisiderinti prie poreikių ir vykdyti reikalavimus, arba tuoju pat atsisakyti atitinkamos architektūros paslaugų teikimo ar samdos sutarties.

3.9 Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai.

3.10 Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, be priežasties nevėluodami ir, kiek tai nuo jų priklauso, per sutartą priimtiną laikotarpį.

3.11 Visi architektūros paslaugų teikėjai nuolat informuoja savo klientą apie kliento vardu atliekamų darbų ar paslaugų teikimo eigą ir apie bet kokias kylančias problemas, kurios gali turėti įtakos tų darbų ir paslaugų kokybei ar kainai arba išlaidoms, susijusioms su projektavimo darbais, ypač tuomet, kai klientas yra nustatęs apribojimus kokybei ir kainai.

4.1 Visi architektūros paslaugų teikėjai plėtoja savo profesinę veiklą, išlikdami nepriklausomi, nešališki, dori, garbingi, sąžiningi, užtikrindami savo veiklos konfidentialumą ir vientisumą.

Atsižvelgiant į galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų laiką, nagrinėjamu atveju bus taikoma Kodekso redakcija, galiojusi nuo 2016-04-22.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Pareiškėjo skundą ir Atsakovo atsiliepimą, išklausė Pareiškėjo ir Atsakovo paaiškinimus žodžiu, taip pat įvertino Pareiškėjo ir Atsakovo teiktus rašytinius dokumentus ir priimdama sprendimą remėsi šiomis aplinkybėmis:

- a. Atsakovo atstovaujama jmonė ir Užsakovai Sutartj sudarė 2019-05-17 (pasirašymo data 2019-05-20). Sutartis tarpinių darbų atlikimo terminų nenumatė, o galutiniu terminu visų darbų pagal Sutartj atlikimui (techniniam-darbo projektui parengti (bendroji dalis, sklypo plano dalis, architektūrinė-statybinė dalis, konstrukcinė dalis, pastato energetinio projektavimo dalis, vidas elektrotechninė dalis) numatė 2019-10-22 terminą (Sutarties 6.7 p.).
- b. Po Sutarties pasirašymo, laikotarpiu nuo 2019-05-20 iki 2019-07-15 (Pareiškėjo pranešimo su siūlymu nutraukti Sutartj data) Atsakovas siuntė Pareiškėjui namo brėžinius (elektroniniai laiškai: 2019-06-11, 2019-06-19, 2019-07-03, 2019-07-15, 2019-07-16), o Pareiškėjas siuntė pastebėjimus dėl brėžinių (elektroniniai laiškai: 2019-06-13, 2019-06-19, 2019-07-05), t. y. brėžiniai buvo derinami tarpusavyje, taip pat koreguoti pagal Užsakovų siųstą pavyzdį 2019-07-05. Užsakovai ir Atsakovas taip pat buvo susitikę 2019-06-27.
- c. Pareiškėjas 2019-07-15 elektroniniu paštu informavo Atsakovą apie norą nutraukti Sutartj, vėliau nuosekliai laikėsi šios pozicijos (pavyzdžiu, 2019-07-19, 2019-08-09 el. laiškuose, 2019-08-16 oficialiai rašte (siuntimo data el. paštu 2019-08-19), siūstuose Atsakovui). LAR Architektų profesinio atestavimo komisija sprendimą dėl Atsakovo atestato galiojimo sustabdymo priėmė 2019-07-17. Atsakovo atstovaujama jmonė turėjo sudariusi bendradarbiavimo sutartj su kita projektavimo jmone.

V. Sprendimo argumentai

Dėl galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų

Pareiškėjo nurodytu Kodekso taikymo atvejų esmė (išskyrus Kodekso 1.6 taikymo atvejį) – architektūros paslaugų teikėjo pareiga arba priserinti prie kliento poreikių ir vykdyti reikalavimus, arba tuoju pat atsisakyti atitinkamos architektūros paslaugų teikimo ar samdos sutarties, jei šie reikalavimai prieštarauja Kodekso principams ir jų taikymui; architektūros paslaugų teikėjo pareiga atlikti savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai; architektūros paslaugų teikėjo pareiga atlikti savo darbą profesionaliai, be priežasties nevėluojant ir, kiek tai nuo jų priklauso, per sutartą priimtiną laikotarpi; architektūros paslaugų teikėjo pareiga nuolat informuoti savo klientą apie kliento vardu atliekamų darbų ar paslaugų teikimo eigą ir apie bet kokias kylančias problemas, kurios gali turėti įtakos tų darbų ir paslaugų kokybei ar kainai arba išlaidoms, susijusioms su projektavimo darbais, ypač tuomet, kai klientas yra nustatęs apribojimus kokybei ir kainai; architektūros paslaugų teikėjo pareiga plėtoti savo profesinę veiklą, išliekant nepriklausomu, nešališku, doru, garbingu, sąžiningu, užtikrinant savo veiklos konfidentialumą ir vientisumą. Kodekso 1.6 taikymo atvejo esmė – architekto pasiūlymo atlyginimo turinys ir tai, kad derantis dėl sutarties pasirašymo nė vienas architektūros paslaugų teikėjas neperžiūri ir nekeičia savo pasiūlymo dėl atlyginimo dydžio, sužinojęs kito paslaugų teikėjo siūlomą atlyginimą už tą patį darbą ar paslaugas.

Šalių pateikti susirašinėjai ir kiti jrodymai patvirtina, kad laikotarpiu nuo Sutarties pasirašymo (2019-05-20) iki Užsakovų pasiūlymo nutraukti Sutartj (2019-07-15) tarp Sutarties šalių vyko nuolatinis bendravimas Sutarties vykdymo klausimais, galutinės projektuojamų namo idėjos paieška (išdėstyti sklype, išplanavimas ir pan.). Nėra ir nebus žinoma, ar tėstiniam projektavimo darbų procesui pasibaigus, Atsakovas būtų pateikęs Užsakovams kokybišką ir profesionalų namo projektą. Pastebétina, kad Atsakovas iki tol, kol gavo Užsakovų pranešimą su siūlymu nutraukti Sutartj, darbus vykdė ir brėžinius jiems siuntė (2019-06-11, 2019-06-19, 2019-07-03, 2019-07-15, 2019-07-16 el. laiškais). Kita vertus, tai, kaip Pareiškėjas vertina Atsakovo atlikto darbo kokybę, kuris, pasak Pareiškėjo, buvo atliekamas visiškai neatsižvelgiant į Užsakovų poreikius, galėjo susiklostyti dėl Atsakovo bandymų suderinti profesionalius projektinius sprendimus ir Užsakovų lūkesčius, bet tinkamai neišaiškinant to Užsakovams ar pilnai nesuprantant Užsakovų lūkesčių, todėl prie jų neprisiderinant. Tačiau nei Pareiškėjo nurodyta aplinkybė dėl darbų atlikimo terminų nesilaikymo nei dėl siųstų namo brėžinių neatitikimo Sutartyje numatytiems reikalavimams, nėra pakankamai pagrastos. Sutartis nenumatė tarpinių darbų atlikimo terminų, o Atsakovas ne kartą siuntė Užsakovams brėžinius, kuriuose vaizduojamas tiek apie 185 kv. m ploto namas (pavyzdžiu, 2019-06-19, 2019-07-03), tiek

namas Užsakovų žemės sklype. Be to, brėžiniuose matomas ir architekto siekis prisiderinti prie Užsakovų poreikių (pavyzdžiu, 2019-07-16 brėžiniai atliliki pagal 2019-07-05 laišku Užsakovų nurodytos formos namą).

Dėl viso Atsakovo atstovaujamai įmonei Užsakovų sumokėto avanso grąžinimo, PET mano, kad tai išimtinai sutartinis, su atestuoto architekto profesinės etikos vertinimu nesusijęs, klausimas, kurį Sutarties šalys sprendžia teisme, t. y. teismas spręs ir teismo kompetencijoje yra spręsti, kurios šalies naudai bus aiškinama Sutarties nuostata, iš vienos pusės numatanti, kad nutraukus Sutartj anksčiau termino tarp šalių pasirašomas atlirkų darbų perdavimo-priėmimo aktas fiksujant atlirkų darbų faktinę padėtį, o iš kitos pusės numatanti, kad atliekamas tarpusavio atsiskaitymas, kurio mažiausia galima suma – avansinio mokėjimo suma (Sutarties 10.3 p.).

Dėl darbų vykdymo po Atsakovo architekto atestato galiojimo sustabdymo, PET mano, kad architektas neinformavo apie tokį sustabdymą Užsakovų, nes atitinkamą pranešimą gavo jau po Pareiškėjo siūlymo nutraukti Sutartj. Vėliau darbų atlikimas tapo nereikalingas ir nebesvarbus, nes Užsakovai savo pozicijos dėl Sutarties nutraukimo laikėsi nuosekliai (2019-07-15, 2019-07-19, 2019-08-09, 2019-08-16). Todėl plačiau šiuo klausimu PET nepasisako ir jo nenagrinėja.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, matoma, kad Atsakovas siekė savo sutartines pareigas įvykdyti. Jei sutartinės pareigos nebuvò vykdomos tinkamai, PET nèra pateikta akivaizdžių ir pakankamų įrodymų, kad Atsakovas bùtų buvës nepakankamai stropus, rüpestingas ar nesilaikytų kitų anksčiau minétų Kodekso architektūros paslaugų teikėjams keliamų reikalavimų, t. y. kad jis pažeidé profesinę etiką.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamas Kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatyty aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nutarë, kad architektas Tomas Kupriunas **nepažeidé** Kodekso 1 principio („Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija ir profesionalumas“) 1.6 taikymo atvejo, 3 principio („Įsipareigojimai klientui“) 3.1, 3.9, 3.10, 3.11 taikymo atvejų ir 4 principio („Įsipareigojimai profesijai“) 4.1 taikymo atvejo (už tai, kad architektas nepažeidé minétų Kodekso taikymo atvejų visi PET nariai sprendimą priémë bendru sutarimu, išskyrus Kodekso 3.9 taikymo atvej), dėl kurio pažeidimo „už“ balsavo du PET nariai, o penki PET nariai balsavo prieš).

Posèdžio pirmininkas

Tauras Paulauskas

Posèdžio sekretorë

Monika Kuodè